

ОБ'ЄКТ І ПРЕДМЕТ ДЕРЖАВНОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

OBJECT AND SUBJECT OF STATE CONTROL IN THE SPHERE OF ECONOMIC ACTIVITY

Світличний В.А., аспірант кафедри адміністративного права
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Стаття присвячена висвітленню однієї з актуальних теоретико- методологічних проблем адміністративного права, а саме розгляду об'єкту і предмету державного контролю у сфері господарської діяльності. Висвітлюються і аналізуються основні підходи щодо розуміння предмету та об'єкту державного контролю у сфері господарської діяльності, які існують на теренах сучасного наукового співтовариства, деякі з яких піддаються критиці з боку автора. Зокрема, звертається увага, що існуюча наявність кореспондуючих прав і обов'язків в ході взаємовідносин контролюючого і підконтрольного, а також активна участь останнього диктує необхідність включення підконтрольного учасника у структуру функціонування державного контролю як управлінської форми. Крім того наголошується, що визнання окремих аспектів, фактів, процесів, напрямів діяльності господарюючого суб'єкта у якості «предмета» державного контролю є штучним звуженням його змісту, адже предмет державного контролю штучно заміщується категорією «предмет перевірки державного контролю». За результатами проведеного аналізу, пропонується як найбільш обґрунтований і повний, серед підходів представлених у сучасній юридичній літературі, розмиті підхід щодо тлумачення об'єкту державного контролю як безпосередньо підконтрольного учасника правовідносин з державного контролю, а предмету державного контролю – як діяльності підконтрольного об'єкту, що перевіряється з точки зору дотримання законодавчо встановлених вимог. Саме представлений підхід за поглядами автора одночасно відповідає вимогам двосторонньої об'єктно-суб'єктної взаємодії і функціонально-структурній організації державного контролю у сфері господарської діяльності як явища. Також за результатами проведеного дослідження пропонується авторські визначення дефініцій «предмет» і «об'єкт» державного контролю у сфері господарської діяльності, а також перелік ознак щодо визначення предметної специфіки у досліджуваній царині.

Ключові слова: державний контроль, державне управління, об'єкт, предмет, господарська діяльність.

The article is devoted to covering one of the actual theoretical and methodological problems of administrative law, namely, the consideration of the object and subject of state control in the sphere of economic activity. The main approaches to understanding the subject and object of state control in the sphere of economic activity that exist on the territory of the modern scientific community, some of which are criticized by the author, are highlighted and analyzed. In particular, attention is drawn to the fact that the existing existence of corresponding rights and obligations in the course of relations between the controlling and controlled, as well as the active participation of the latter dictates the need to include the controlled participant in the structure of functioning of state control as a managerial form. In addition, it is noted that the recognition of certain aspects, facts, processes, and areas of activity of an economic entity as a "subject" of state control is an artificial narrowing of its content, because the subject of state control is artificially replaced by the category "subject of state control".

According to the results of the analysis, it is proposed as the most reasonable and complete, among the approaches presented in the modern legal literature, to distinguish the approach to the interpretation of the object of state control as a directly controlled participant in legal relations on state control, and the subject of state control – as the activity of a controlled object, which is checked from the point of view of compliance with legally established requirements. According to the author's views, it is the presented approach that simultaneously meets the requirements of two-way object-subject interaction and functional-structural organization of state control in the sphere of economic activity as a phenomenon. Also, based on the results of the research, the author's definitions of the definitions "subject" and "object" of state control in the sphere of economic activity are proposed, as well as a list of features for determining subject specifics in the field under study.

Key words: state control, public administration, object, subject, economic activity.

Перманентний розвиток і трансформація економічних взаємовідносин як об'єктивний процес людського співжиття спонукає до постійного пошуку нових більш оптимальних і удосконалення вже існуючих механізмів управління господарським сектором з боку держави, серед яких чільне місце займають засоби державного контролю. За нашим переконанням, одним із важливіших питань у теорії державного контролю є проблематика визначення предмету, об'єкту і суб'єкту державного контролю, адже саме названі характеристики є визначальними при диференціації державного контролю за сферою суспільних відносин, при розбудові і корегуванні законодавчих приписів і окремих «практичних» засобів взаємовідносин між суб'єктом і об'єктом в ході реалізації контролюючої діяльності, удосконаленні інших суспільно значимих процесів державного управління. У цьому зв'язку абсолютно вірною слід визнати думку О. Дубинського, який наголошує, що нормативним підґрунтям для контрольної діяльності є закріплення об'єкта та предмета державного контролю [1, с. 79]. Невірно визначені об'єкт і предмет контролю чи взагалі їх невизначеність, призводить не лише до низької ефективності здійснення такого контролю і, відповідно, численних правопорушень, але й до невдоволення суб'єктів господарювання надмірним втручанням в їх оперативну діяльність, і як наслідок погіршенням рівня господарського клімату у країні, а через це – доступу до економічних благ населення.

Варто зауважити, що незважаючи на досить вагому кількість наукових праць присвячених різноманітним проблемам державного контролю у багатьох сферах суспільних відносин, питанням дослідження об'єкту і предмету державного контролю у сфері господарської діяльності присвячено значно менше уваги. Не можна сказати, що проблема залишилася поза увагою вчених, однак на сьогоднішній день вона ще не знайшла свого остаточного вирішення. Свого часу проблематикою об'єкту і предмету державного контролю займалися В. Авер'янов, Є. Алісов, О. Андрійко, О. Бандурка, Ю. Баулін, Ю. Битяк, В. Гарашук, Є. Додін, О. Дубинський, С. Ківалов, А. Мухатаєв, Н. Погосян, В. Собченко, О. Шевчук, О. Ярема, та ін.

Перед тим як перейти до безпосереднього розгляду об'єкту і предмету державного контролю у сфері господарської діяльності, вважаємо за необхідне зупинитись на висвітленні етимологічного значення категорій «об'єкт» і «предмет». Так, у тлумачних словниках під об'єктом (від пізнюлат. *objectum* – предмет, лат. *objicere* – бросати вперед, протиставляю) розуміють «матеріальний предмет пізнання і практичного впливу з боку людини (суб'єкта)» [2]; «те що протистоїть суб'єкту в його предметно-практичній і пізнавальній діяльності. В змістовному плані об'єкт – ім'я предмету чи особи, на які спрямовано дію суб'єкта, якому протиставляється об'єкт» [1, с. 76]. Слово ж «предмет» польського походження. Воно є калькою зі слова «*przedmiot*», яке утворене за допомогою префікса

«przed» – «перед» і дієслова *miotac* – «метати». У свою чергу польське «przedmiot» є калькою з латини «*objectum*» [3, с. 560]. Слід відзначити, що зміст категорій «об'єкт» і «предмет» в ході історичного розвитку зазнавав трансформацій. У науковому просторі існують міркування, що терміном «об'єкт» вперше оперували античні стоїки, однак поширення термін набув лише за середніх віків. Зокрема, англійський філософ XIII століття Іоанн Дунс Скотт у «Трактаті про первоначало» використовував поняття «об'єкт» подібно до сучасного значення, тобто як позначення того, на що направлена дія [4, с. 6]. З плином часу змістовне наповнення категорій «об'єкт» і «предмет» продовжувало розширюватись. Досліджуваними категоріями почали позначати не просто те, на що спрямована дія, але й те, що досліджується. Так, класик німецької філософії Е. Кант у знаменитій праці «Критика чистого розуму» пропонував розуміти «об'єкт» «... як те, в понятті чого об'єднане багатоманітне, охоплюване даним спогляданням...» [5, с. 246].

Традиційно вважається, що початок чіткого розмежування поняття «об'єкт» і «предмет» відбулося вже в повенській радянській філософії. Завдяки працям Г. Щедровицького і М. Алексеева розуміння об'єкта та предмета, як двох окремих категорій, стало підґрунтям будь-якого наукового сучасного дослідження [4, с. 7]. У праці «Про можливі шляхи дослідження мислення як діяльності» (1957 р.), вчений наводить визначення цих двох понять окремо: «Будь-яку річ, явище, процес, будь-яку сторону – усе те, що пізнається, оскільки воно ще не пізнане і протистоїть знанню, ми називаємо об'єктом дослідження. Ті ж самі речі, явища, процеси, їхні сторони й співвідношення, оскільки вони вже відомі з певної сторони, зафіксовані в тій чи іншій формі знання, подані в ній, але підлягають подальшому дослідженню у плані цієї ж сторони, ми називаємо предметом дослідження» [4, с. 8]. Дослідження вчених початку – середини 20 століття дало новий поштовх до дискусій у науковому просторі стосовно змісту «предмету» і «об'єкту», який триває по сьогоднішній день.

Відзначимо, що на законодавчому рівні категорії «об'єкт» і «предмет» державного контролю прямо не закріплені. Звертаючись до сучасної літератури галузевого спрямування вбачається, що об'єкт державного контролю прийнято розглядати як контрагента суб'єкта управління (тобто в класичному лінгвістичному значенні, про що йшлося вище). Зокрема, В. Собченко справедливо зауважує, що будь-яка організація системи представляє собою єдність двох підсистем управління: управляємої і керуючої [6, с. 95]. Подібні міркування висловлює й ряд інших фахівців (Див напр. [7, 8 та ін.]). При цьому, підходи до трактування об'єкту і предмету, а отже і взаємозв'язку їх між собою, а також із суб'єктом державного контролю у науці значно різняться.

Аналіз сучасної літератури дозволяє стверджувати, що доволі популярним на сьогоднішній день серед фахівців галузевого спрямування, залишається підхід до розгляду об'єкту контролю в державному управлінні як діяльності учасників правовідносин, що підлягає перевірці. Так, В. Авер'янов вивчаючи питання внутрішнього контролю у сфері виконавчої влади, доходить висновку, що до основних об'єктів внутрішнього контролю слід віднести діяльність органів виконавчої влади щодо забезпечення: реалізації єдиної державної політики у різних сферах; прав і свобод громадян; надання управлінських послуг органам виконавчої влади, їх посадовими особами; відповідності фактичної діяльності органів виконавчої влади визначеному законом обсягу їх повноважень; дотримання в діяльності зазначених органів вимог норм законодавства [9, с. 448–449]. Подібні міркування висловлює Н. Погосян, розуміючи під об'єктом державного фінансового контролю діяльність державного сектору (сукупність державних підприємств, організацій і установ) з правильного,

цільового, економічного і ефективного використання державних фінансових та інших матеріальних і нематеріальних ресурсів, що належать державі [10, с. 155]. О. Ярема в ході проведеного дослідження об'єктами санітарно-епідеміологічного нагляду в сфері охорони здоров'я вважає «... діяльність юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців (в тому числі іноземних громадян, осіб без громадянства) щодо забезпечення санітарно-епідеміологічного благополуччя» [11, с. 244].

Акцентуємо увагу, що прихильники підходу визначення об'єкту державного контролю через діяльність підконтрольного найчастіше не виділяють предмет як окрему складову, тим самим наділяючи предмет і об'єкт державного контролю єдиним змістом. Ряд вчених справедливо робить наголос на дискусійності подібних міркувань. Зокрема, відомий фахівець в галузі державного контролю і нагляду В. Гарашук попереджує, що залишення предмету державного контролю поза розглядом або ототожнення об'єкту і предмету не є правильним [8, с. 126, 129].

В контексті розглядуваного підходу, вважаємо за доцільне також звернути увагу на наявності окремих суперечностей стосовно об'єктно-суб'єктної взаємодії в ході здійснення державного контролю. Погодимось із В. Каліною і В. Кобзаненко: «в суспільстві як суб'єкт, так і об'єкт управління в рівній мірі володіють соціальною активністю, і суб'єкт управління не може не рахуватися з реакцією на свою діяльність об'єкта управління» [1, с. 158]. Система державного управління, як і будь-яка соціально організована освіта, складається з функціонально об'єднаних зв'язками підсистем (елементів), які володіють специфічними властивостями, завдяки чому і знаходять своє місце в структурі організації. Організаційно-функціональна структура державного управління являє собою певним чином організований, функціонально взаємопов'язаний склад системоутворюючих елементів (структурних частин): державні інститути, що забезпечують функціонування системи управління, в їх вертикальній і горизонтальній залежності, в організаційній взаємодії і підпорядкованості. Вона визначається факторами організаційно-функціональної стійкості: підсистемами цілей і принципів; розмежуванням компетенції, розподілом функцій і повноважень між суб'єктами і об'єктами управління; підсистемами використовуваних форм, методів, засобів і ресурсів управління [12, с. 131]. За таких умов, наявність кореспондуючих прав і обов'язків в ході взаємовідносин контролюючого і підконтрольного, а також активна участь останнього диктує необхідність включення підконтрольного учасника у структуру функціонування державного контролю як управлінської форми, чого не враховує підхід розкриття об'єкту державного контролю через діяльність підконтрольного, яка підлягає перевірці або спостереженню з метою перевірки.

Варто відзначити, що нерідко під об'єктом державного контролю у юридичній літературі розуміють сукупність обов'язків підконтрольних учасників правовідносин або пов'язують його (об'єкт) з певними матеріальними благами, показниками, процесами, що підлягають перевірці. Так, колектив авторів підручника «Фінансове право» за ред. Л. Воронової акцентує увагу, що формально об'єктом фінансового контролю є фінансові показники діяльності, але оскільки вони або регламентують процес формування, розподілу, перерозподілу і використання фінансових ресурсів, або відображають результативність їх кругообігу, фактичним об'єктом фінансового контролю є весь процес виробничо-господарської діяльності [13, с. 79]. З точки зору О. Гуляєва, об'єкт державного контролю – це дотримання фізичними і юридичними особами певних обов'язків, які покладені на них законами та іншими нормативними правовими актами [14, с. 10]. Об'єктами державного фінансового контролю у юридичній науці визначають і операції з фінансовими ресурсами, які здій-

снюються суб'єктами господарювання, порядок використання яких визначено законодавством [15, с. 47]. Подібним чином визначають і предмет державного контролю. Так, Н. Погосян вважає предметом державного фінансового контролю конкретні види фінансових (бюджетні кошти, цінні папери) і матеріальних (об'єкти державної власності) ресурсів, а також нематеріальні блага, що належать державі [10, с. 129]. Є. Алісов до предмету фінансового контролю відносить «поведінку об'єктів фінансового контролю з точки зору дотримання ними своїх обов'язків як учасників фінансової діяльності» [16, с. 47].

Звернемо увагу, що конкретизація об'єкту державного контролю як матеріальних показників або процесів фактично вводить розв'язання проблеми у площину вже згаданого «діяльницького» підходу. Так, матеріальні показники, ресурси, процеси та інші характеристики, які можуть підлягати перевірці з боку контролюючих суб'єктів фактично являють собою продукт діяльності підконтрольного учасника правовідносин державного контролю. Тобто, фактично це лише більш конкретизована діяльність в залежності від видової диференціації державного контролю і як наслідок потреб проведення перевірки. А отже, даний підхід має ті ж самі прогалини, про які йшлося раніше. В той же час визначення показників або процесів які підлягають перевірці за предмет державного контролю, за нашим поглядом, є більш обґрунтованим. Про це опосередковано свідчить і законодавство. Так, згідно положень Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» для здійснення планового або позапланового заходу посадова особа органу державного нагляду (контролю) видає наказ (рішення, розпорядження), який має містити найменування суб'єкта господарювання, щодо якого буде здійснюватися захід, та предмет перевірки (п. 1 ст. 7). Також, за результатами здійснення планового або позапланового заходу посадова особа органу державного нагляду (контролю) складає акт, який повинен містити (з поміж іншого зазначеного в Законі) і «предмет державного нагляду (контролю)» (Див. п. 6 ст. 7) [17].

Однак і відповідний підхід не позбавлений деяких суперечностей. Основну проблему визначення предмету державного контролю як показників, процесів, ресурсів які підлягають перевірці ми бачимо у заміщенні категорії «предмет державного контролю» на «предмет перевірки державного контролю». Так, в ході позапланової перевірки підприємства на предмет порушення законодавчих вимог щодо технічної експлуатації об'єктів оброблення відходів, предметом перевірки контролерів в дійсності виступатиме процес поводження з відходами на перевіряемому підприємстві, а точніше, фактична відповідність юридичним вимогам організованого на підприємстві процесу управління відходами. При цьому, безперечно, в ході перевірки контролером може бути піддано аналізу ряд процесів, показників тощо. Наприклад, перевіряється може процес складування промислових відходів, способи їх тимчасового зберігання та перевірка на відповідність класу небезпеки відходів, наявність або відсутність технічного паспорту промислових відходів у суб'єкта господарювання та (або) ін., тобто ті факти, які у відповідному прикладі мають значення для вирішення питання: «чи є порушення законодавчих вимог?». За таких умов, визнання окремих аспектів, фактів, процесів, напрямів діяльності господарюючого суб'єкта у якості «предмета» державного контролю є штучним звуженням його змісту, а тому вважаємо, ототожнення «предмету» проведення перевірки із «предметом» державного контролю не вірним шляхом.

Іншу ситуацію ми спостерігаємо у разі визначення об'єкту (приклад О. Гуляєва) і предмету (Є. Алісов) вимог дотримання законності підконтрольними учасниками правовідносин державного контролю. За нашим переконанням, визначення представлено Є. Алісовим є цілком

виправданим, адже сам по собі державний контроль – захід, спрямований на перевірку тієї чи іншої діяльності на предмет законності в будь-якому випадку. В той же час, ми не можемо погодитись із пропозицією визначення об'єкту державного контролю як виконання певних обов'язків підконтрольних учасників, адже об'єктно-суб'єктна взаємодія в даному випадку також буде односторонньою, і не буде охоплювати усіх структурно-функціональних особливостей державно-контрольних правовідносин.

Своєрідною відповіддю на наявну дискусійність вище окреслених підходів, стала класична теорія характеристики об'єкту державного контролю як безпосередньо підконтрольного учасника правовідносин з державного контролю. Зокрема, В. Гарашук під об'єктом контролю в державному управлінні визначає «учасника управлінських правовідносин, тобто того, хто їх породжує, змінює та припиняє, створюючи своїми діями (бездіяльністю) юридичні факти. Такими є відповідні підконтрольні структури – юридичні та фізичні особи» [8, с. 126]. За поглядами вченого, об'єкт контролю таким чином співпадає з суб'єктом адміністративного правовідношення. Однак В. Гарашук наголошує, що не будь-який потенційний об'єкт контролю буде визнаний дійсним об'єктом контролю, доки не стане безпосереднім учасником управлінського правовідношення [8, с. 126]. Предметом державного контролю як форми соціальної взаємодії, за пропозицією вченого, є безпосередньо поведінка об'єктів контролю як учасників певних суспільних правовідносин. «До предмета контролю в державному управлінні логічно віднести безпосередні (фактичні) правовідносини, які конкретизуються у відповідній поведінці, що виникає між об'єктами контролю – учасниками певних управлінських правовідносин [8, с. 121–122]. Схожі міркування висловлює А. Мухатаєв, який пропонує об'єктом фінансового контролю (об'єктом взагалі) визнавати того, хто є учасником фінансово-господарських правовідносин, тобто того, хто створює своїми діями юридичні факти [7, с. 60], а складовими предмета державного фінансового контролю – поведінку суб'єктів фінансово-господарських правовідносин [7, с. 60]. Такий підхід прибирає існуючу плутанину (що є «об'єктом», що є «предметом» контролю) та логічно «розставляє все на свої місця», роблячи, в силу специфіки контрольної діяльності, певне виключення для контролю, адже традиційно «об'єктом дослідження» прийнято вважати суспільні відносини. При здійсненні контрольної діяльності спочатку обирають об'єкт контролю – відповідну структуру, і досліджують (здійснюючі контроль - низку дій в цій структурі – фактично процес управління) на відповідність його встановленим нормативним вимогам (суспільні відносини на підконтрольному об'єкті). Такий сміливий крок В. Гарашука дозволив «вийти» з ділеми, коли термін «підконтрольний об'єкт, об'єкт контролю» лексично співпадали з терміном «об'єкт контролю», як низка суспільних відносин (в їх традиційному розумінні).

За нашим переконанням, визначення об'єкту державного контролю у сфері господарської діяльності саме як підконтрольного учасника відповідних правовідносин є найбільш обґрунтованим і повним, таким, що одночасно відповідає вимогам двосторонньої об'єктно-суб'єктної взаємодії і функціонально-структурній організації державного контролю у сфері господарської діяльності як явища. Таким чином пропонуємо об'єкт державного контролю у сфері господарської діяльності визначати як: «суб'єкта господарювання наділеного господарською компетенцією, який реалізуючи господарську діяльність виступає учасником організаційно-господарських правовідносин в рамках яких його господарська діяльність підлягає перевірці або спостереженню з метою перевірки уповноваженими суб'єктами владних повноважень з точки зору відповідності законодавчим приписам, що встановлюють порядок здійснення господарської діяльності».

Погоджуючись із пропозиціями щодо визначенням предмета державного контролю як діяльності підконтрольного об'єкту, зауважимо, що за нашим поглядом доцільно також зробити акцент, що така діяльність перевіряється саме з точки зору дотримання ними своїх обов'язків (див. вище Є. Алісов). Таким чином, предмет державного контролю у сфері господарської діяльності можливо визначити як господарську діяльність суб'єктів господарювання наділених господарською компетенцією з точки зору дотримання ними законодавчо встановлених вимог щодо здійснення господарської діяльності.

Варто також акцентувати, що обсяг предмету державного контролю у сфері господарської діяльності необхідно дещо конкретизувати. Звертаючись до положень Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», а саме ст. 2, яка вводить обмеження поширення дії Закону на відносини (Див. п. 2 ст. 2) [18]. Фактично, відповідним положенням законодавче враховуючи особливості реалізації податкового, митного та ін. перелічених видів державного контролю наголошує на наявності спеціального правового регулювання згаданих та інших різновидів державного контролю, що є цілком логічним. Однак, це не означає, що податковий контроль, митний контроль, державний нагляд (контроль) за дотриманням суб'єктами господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг та інші різновиди державного контролю за видовою специфікою не охоплюються змістом державного контролю у сфері господарювання. Вирішальне значення для визначення предметної специфіки, за нашим переконанням, можуть слугувати наступні ознаки:

1. Предмет знаходиться в рамках діяльності об'єкта державного контролю у сфері господарської діяльності, яким виступає суб'єкт господарювання наділений господарською компетенцією і який є безпосереднім учасником управлінського правовідношення (низки внутрішніх суспільних відносин, що мають відповідати встановленим законодавцем вимогам).

2. Предмет завжди пов'язаний із реалізацією господарсько-виробничої діяльності об'єкту (безпосередньо або

опосередковано). У нашому розумінні, в вузькому розумінні (центральный предмет) державний контроль у сфері господарської діяльності включатиме лише той вид контролю з боку держави за видовою диференціацією, який прямо стосується діяльності об'єкту із безпосередньою реалізацією господарсько-виробничої діяльності об'єкту, тобто, діяльності щодо реалізації продукції, виконання робіт та надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність. В той же час, було би помилково вважати, що митний контроль по відношенню до суб'єкта господарювання, скажімо у питаннях додержання умов митного законодавства під час експорту виготовленої продукції підприємством не охоплюється змістом предмету державного контролю у сфері господарської діяльності. Те ж саме можливо стверджувати про санітарно-епідеміологічний, екологічний контроль, податковий контроль та ін. у випадку якщо предмет контролю і перевірки стосується реалізації господарсько-виробничої діяльності об'єкту. Варто зауважити, зважаючи на той факт, що зв'язок із предметною специфікою державного контролю у сфері господарської діяльності є опосередкованим, вважаємо за доцільне, розуміти такий різновид державного контролю у сфері господарської діяльності у широкому сенсі. Загостримо увагу, у разі коли мова йде, наприклад, про державний контроль за додержанням законодавства про охорону праці, діяльність підконтрольного об'єкту носить ще більш опосередкований характер до діяльності виробничо-господарської і стосується здебільшого правовідносин організації праці на виробництві. Подібні правовідносини, як на нас, хоча і знаходиться «поруч» з предметом державного контролю у сфері господарської діяльності, але є відносно самостійними, і не охоплюються змістом категорії «предмет державного контролю у сфері господарської діяльності» ні в вузькому, ні в широкому сенсі (але вони також є предметом інтересу держави). Це питання потребує окремого дослідження.

3. Предмет щодо якого здійснюється перевірка або спостереження з метою перевірки передбачає наявність компетенції з боку уповноважених владних інституцій на проведення контролюючих заходів по відношенню до об'єкта.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дубинський О. Об'єкт та предмет контролю за додержанням законодавства на транспорті в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 76–80.
2. Мельничук О. С. Словник іншомовних слів: Київ, УРЕ, 1985. 966 с.
3. Етимологічний словник української мови: у 7 т. / гол. ред. О. С. Мельничук. Київ: Л Наук. думка, 2001. Т. 2. 636 с.
4. Ідрісов Д. І. Об'єкт і предмет дослідження: до питання про історію понять. *Науковий вісник Волинського національного університету ім. Лесі Українки*. 2011. № 23. С. 64–68.
5. Кант І. Критика чистого розуму / пер. з нім. І. Бурковського. Київ: Юніверс, 2000. 501 с.
6. Собченко В. В. Поняття об'єкта і суб'єкта в управлінні соціальним захистом населення. *Сучасні проблеми гуманізації та гармонізації управління: Матеріали другої міжнародної міждисциплінарної науково-практичної конференції*. Харків, 2001. С. 95–96.
7. Мухатаєв, А. О. Правовий статус та законодавчі засади контрольних повноважень органів державної контрольно-ревізійної служби в Україні: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2005. 195 с.
8. Гарашук В. М. Теоретико-правові проблеми контролю та нагляду у державному управлінні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2003. 412 с.
9. Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Видавничий Дім "Ін-Юре", 2002. 668 с.
10. Слободяник Ю. Б. Предмет і об'єкти державного аудиту. *Вісник ОНУ імені І. І. Мечнікова*. Т. 18. Вип. 2/1. 2013. С. 154–157.
11. Ярема О. Г. Предмет і об'єкти державного контролю та нагляду в сфері охорони здоров'я. *Молодий вчений*. 2020. № 8 (84). С. 242–247.
12. Нагорна І. В. Вплив організаційної структури державного управління на процеси реформування в країнах ЄС. *Теоретичні та прикладні питання державотворення*. 2011. Вип. 8. С. 128–141.
13. Фінансове право: підручник / Є. О. Алісов та ін.; за ред. Л. К. Воронова. Харків, Фірма «Консум», 1998. 496 с.
14. Шевчук О. М. Проблеми визначення об'єкта державного контролю у сфері законного обігу наркотичних засобів. *Теорія і практика правознавства: електрон. наук. фах. вид. Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого»*. Харків, 2013. Вип. 1. URL: <https://dspace.nlu.edu.ua/bitstream/123456789/3697/1/Shevch.pdf> (дата звернення: 13.08.2023).
15. Немченко В. В., Редько О. Ю. Аудит (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту): підручник. Київ, 2012. 540 с.
16. Фінансове право: навчальний посібник / Є. О. Алісов та ін. Харків, 2010. 288 с.
17. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05.04.2007 № 877-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text> (дата звернення: 13.08.2023)